ANANSI. WORLD FICTION este un imprint al Editurii Trei

IGOR ŠTIKS

W

Traducere din limba croată și note de
Octavia Nedelcu

3
TREI

EDITORI:
Silviu Dragomir
Magdalena Mărculescu
Vasile Dem. Zamfirescu

DIRECTOR EDITORIAL ANANSI. WORLD FICTION:
Bogdan-Alexandru Stănescu

REDACTARE:
Magda Achim

DESIGN:
Andrei Gamarț

DIRECTOR PRODUCȚIE:
Cristian Claudiu Coban

DTP:
Mirela Voicu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ŠTIKS, IGOR
W / Igor Štiks ; trad. din lb. croată și note de Octavia Nedelcu. - București : Editura Trei, 2026
ISBN 978-606-40-3357-4

I. Nedelcu, Octavia (trad. ; note)

821.163.42

Titlul original: *W*
Autor: Igor Štiks

Copyright © Igor Štiks and Fraktura, 2019.
All rights are represented by Fraktura, Croatia.

Copyright © Editura Trei, 2026,
pentru traducerea în limba română

O.P. 16, Ghișeul 1, C.P. 0490, București
Tel.: +4 021 300 60 90; Fax: +4 0372 25 20 20
www.edituratrei.ro

ISBN: 978-606-40-3357-4

PARTEA ÎNTÂI
Arhipelagul

Ar putea un comunist să scrie un roman? Nu sunt convins de acest lucru: el nu are dreptul să devină complicele personajelor sale.

Jean-Paul Sartre, despre romanul
La conspiration de Paul Nizan, *Situations I*

1.

Căpitanul a anunțat că aterizăm. Am simțit că mă cuprinde un acces de panică. Mi-am pus centura, am închis ochii și am strâns din dinți. Nu voiam să mă uit pe hublou. Știam că zbor chiar pe deasupra arhipelagului mării în care mă scăldasem ultima oară când eram copil, cu douăzeci și cinci de ani în urmă, în timp ce războiul izbucnise deja în imediata lui apropiere, chiar pe continent. Țineam pe genunchi manuscrisul romanului *W*, câteva capitole, notițe și fragmente scrise în urma relatărilor lui Walter Stikler. Fusese găsit mort cu puțin timp în urmă, cu trupul ciuruit de gloanțe, în apele de sub mine. Nu m-am așteptat să fiu invitat pe Insulă. Nu sperasem că mă voi reîntoarce vreodată.

Cadavrul lui, care zăcuse poate blocat zile întregi într-o grotă sub apă, ieșise în cele din urmă la suprafață, în stare avansată de descompunere, sub ochii înspăimântați ai unor pescari. Nimeni nici măcar nu-i anunțase dispariția. Cine să fi observat? Walter trăise retras, singur, în mijlocul Insulei. Achiziționarea unei case în Dalmația la sfârșitul anilor nouăzeci nu era gestul unui occidental care îmbătrânise și jinduia după un soare fierbinte, accesibil. Nu. Știam — și poate că eram singurul care știa — de ce alesese tocmai această Insulă.

Pe măsură ce ne apropiam de pământ, cu fiecare metru, îmi năvăleau în minte amintirile unei vieți apuse,

ale unei copilării sfârșite brusc, fără să pot negocia, să amân sau să-mi iau rămas-bun. Au rămas ascunse în memoria mea, fracturată și estompată de evenimentele ulterioare. Mă năpădeau chiar și acele amintiri despre care, la paisprezece ani, îmi imaginam că viața mi le-ar fi rezervat, readuse inevitabil de un timp ce-mi aparținuse, un timp care ar fi putut fi prevăzut din clipa în care nimic nu ne avertiza că lumea de odinioară urma să dispară curând. Distingeam acum acest peisaj, mereu același, neschimbat, în ciuda a ceea ce oamenii construiseră aici, inocent și atât de intim, încât îmi reveneau în minte chiar și acele cuvinte dalmate pe care le folosisem odinioară cu atâta ușurință, în utopia mea copilărească cum că arhipelagul era doar al meu, cu toate ostroavele, insulele, canalele, fortărețele și golfurile sale.

Mi se părea că mă prăbușesc, la fel ca avionul care pierdea rapid din altitudine, cu tot ce lăsasem în urma mea intenționat, socotind că meritam o viață fără pierderi sau care să nu fie influențată de acele pierderi, o viață creată doar de mine, fără să le îngădui altora să mi-o croiască. Credeam că am reușit. Nici nu-mi aminteam deseori. Dezgropam uneori câte un detaliu înainte ca acesta să iasă la suprafață, invocat de cine știe ce. Toate celelalte amintiri păreau însă îngropate pentru totdeauna. Asta mi-a permis să trăiesc o viață nouă, într-o limbă nouă, într-o patrie nouă. Am crezut că mi-am găsit un cămin la Paris, nu un cămin pregătit de alții pentru noi, ci un cămin ales de noi înșine, conceput și construit cu propriile noastre mâini. Acest cămin era protejat special de efectul coroziv al amintirilor. Părea că așa va și rămâne, până nu demult, când l-am întâlnit pe Walter Stikler.

Plecasem în timpul războiului din Sarajevo la Zagreb, ca refugiat, la niște rude. Apoi m-am dus la studii în Franța și nu m-am mai întors. Am terminat școala, am publicat un roman scurt care a trecut neobservat, am iubit uneori și am fost și eu iubit la rândul meu, când și când, sau așa am crezut. Am susținut un doctorat în științe politice și am început să lucrez ca expert în ideologiile și mișcările sociale de stânga la Centrul Național de Cercetare Științifică. Ba mai mult, eu însumi am făcut parte din câteva organizații de stânga, am participat la manifestații, am pregătit acțiuni de protest, am condus o revistă și uneori am scris și am publicat alături de tovarășii mei broșuri care chemau la revoltă. Dar din ziua în care Walter Stikler a dat buzna neinvitat în casa mea, n-am mai putut să-l alung. Poveștile lui Walter au împins în plan secundar acțiunile noastre politice din primăvara lui 2016 de la Paris. Poate și pentru că, în comparație cu viața lui Walter, acestea păreau nesemnificative și derizorii. Ori, poate că trecutul m-a prins de ceafă și brusc n-am mai fost aici, acum și în acest loc.

Cine era Walter Stikler? Chiar și cei care nu-l cunoscuseră în anii șaptezeci și optzeci ai secolului trecut, când, aflat în centrul interesului mediatic față de *noii filosofi*, se afirmase ca un critic acerb al ideologiei comuniste și al regimurilor realismului socialist din acea epocă, au auzit probabil de el când a fost răpit în noiembrie 2015 și apoi, după o intervenție spectaculoasă a poliției, a fost găsit în viață în subsolul unei case distruse de explozie. La vremea aceea, scenariul răpirii sale fusese atribuit celebrului terorist de stânga Wladimir, care, după mărturia lui Stikler, îl

răpise și-l ținuse prizonier într-un subsol, iar apoi, fiind încolțit, a detonat o cantitate mare de explozibil.

Răpirea lui Walter Stikler a fost prima acțiune teroristă întreprinsă de Wladimir la începutul anilor optzeci. În ciuda retragerii lui, experții în studii de securitate, foști membri ai serviciilor secrete și ziariști fascinați de terorismul revoluționar afirmau că Wladimir nu a încetat niciodată să acționeze, dimpotrivă, el sau cineva care-i semăna mult s-a aflat în spatele numeroaselor grupări radicale care se înmulțiseră la începutul noului mileniu, inspirându-le și organizându-le. Se afirma, de asemenea, că a fost invitatul secret al unor guverne de stânga latino-americane, mai ales al fraților Castro și al lui José Mujica, dar și al președintelui brazilian Lula, și că tot el, împreună cu Subcomandante Marcos, ar fi inițiat revolta zapatistă din 1994. Circulau chiar zvonuri că influența acestuia asupra lui Marcos era atât de puternică, încât însuși Wladimir i-ar fi scris celebrele sale discursuri. Cu toate acestea, toată presa, de la conservatori la liberali până la progresiști, era de acord asupra unui singur aspect, și anume că, după acțiunile legendare din Europa de Vest, în perioada imediat următoare, după anul *șaizeci și opt* și în decursul anilor șaptezeci, răpirea unui intelectual putea fi definită legitim drept acțiunea unui individ disperat, în totală opoziție cu spiritul noilor vremuri.

Mass-media a profitat de ocazie pentru a comenta pe larg despre memoria scurtă a opiniei publice, despre conștiința insuficient de dezvoltată a pericolului terorismului de stânga și a comportamentului de psihopați al actorilor acestuia, obsedați de fundamentaliștii islamici care, după părerea unor *noi filosofi* perimați, împărtășeau

cu stângiștii o predispoziție spre *totalitarism* și ură față de valorile liberalismului occidental. Răpirea lui Walter Stikler a fost interpretată ca o potențială strategie nouă și periculoasă: lichidarea sau răpirea țintită nu doar a unor oameni de stat și a unor mari patroni capitaliști, ci și a unor intelectuali care, conform opozanților acestora, au creat și au întreținut hegemonia ideologiei guvernului. Criza financiară izbucnită în toamna anului 2008 a zguduit orânduirea capitalistă, dar n-a distrus-o. Trebuia lovită — așa erau interpretate motivele noilor radicali — direct la vârf. După salvarea miraculoasă a lui Walter Stikler și dispariția definitivă a lui Wladimir în flăcările imobilului dinamitat, au existat multe voci care au tras concluzia fermă că această violență absurdă ce amenința democrațiile de la marginea spectrului politic nu avea pur și simplu niciun viitor.

Pe Walter Stikler l-am întâlnit la începutul lui aprilie 2016. În noaptea de 31 martie, un grup de militanți au decis să oprească în loc calendarul și să-și petreacă noaptea în Piața Republicii[1]. *Nuit debout!* Începuse o noapte lungă de stat în picioare, în timp ce calendarul reformat număra mai departe 32 martie, 33, 34... Adunări cetățenești, concerte, graffiti, o bibliotecă improvizată, dezbateri, discursuri publice, personalități influente, confruntări inevitabile... Curând s-a creat o atmosferă de carnaval, cu trompete, tobe și cântece de luptă, despre libertate și victoriile celor asupriți, ale celor cândva învinși, care urmau să vină, dincolo de înfrângeri și morminte. În zilele acelea, locul de întâlnire a fost mereu același: seara, în Piața Republicii,

1. În franceză, Place de la République.

nu departe de casa unde locuiam eu, pe Rue du Château d'Eau.

Acolo mă întâlneam cu un cerc larg de oameni pe care-i numeam *prieteni,* un amestec de artiști cu o situație materială precară, mai mult sau mai puțin talentați, muzicieni, jurnaliști, doctoranzi, vizitatori străini, beneficiari ai unor burse americane substanțiale, custozi de expoziții în vogă, chelneri de nevoie, militanți din diverse *associations*, *migranți* legali și ilegali, *freelanceri* fel de fel, fii și fiice de notabilități politice, activiști euforici ai celui mai nou partid radical de stânga. Militam sub drapelele roșii și negre ale sindicatelor anarhiste, cu simbolul pisicii negre zburlite, continuam să ținem legătura cu diverse facțiuni comuniste, ne croiam drum prin grupurile pro-palestiniene până la întâlnirea inevitabilă cu membrii dezamăgiți ai sindicatelor istorice, ai socialiștilor și ai verzilor; și mai erau catolicii de stânga, feministele, combatanții grupărilor antirasiste, precum și membrii Ligii pentru drepturile omului, acum în declin din cauza vârstei.

Tocmai acesta era unul dintre acele lucruri care, după părerea mea, făceau din Paris un adevărat *cămin*, dorința oamenilor de a fi gata să iasă în stradă, adeseori și naivitatea lor, entuziasmul dezbaterilor politice în timpul meselor de seară interminabile, chiar dacă superficiale, toată acea pasiune a discuțiilor la mesele din cafenele, la universitate, în metrou. Posibilitatea de a întâlni în fiecare zi pe cineva pe care privațiunile, visurile sau iubirea l-au adus în acest oraș. Aveam sentimentul că mă aflam *în mijlocul alor mei* și că aici, la Paris, trecutul nu putea fi mai important decât prezentul meu, că nu-mi putea dicta cursul vieții și că scăpasem de blestemul geografiei prin decizia de a rămâne aici.

Parisul mi-a permis să fiu cineva mai apropiat de cel care am crezut că pot fi vreodată. Mi-am croit singur drumul în viață. Eu singur mi-am dat naștere.

Într-una din seri, am stabilit o întâlnire cu membrii redacției revistei ca să discutăm despre acțiunile menite să contribuie la amplificarea mișcării. Am ajuns ceva mai devreme la bistroul nostru preferat. N-a fost nevoie să spun ce vreau, că ospătarul Momo mi-a și adus un pahar cu vin. Am profitat de această scurtă ieșire în lume înainte de sosirea prietenilor mei, înconjurat de rumoarea vocilor și de clinchetul paharelor, odihnindu-mi ochii, contemplând agitația de pe stradă, unde mulți tineri, băieți și fete, se îndreptau spre Piața Republicii.

„Și eu am fost ca dumneavoastră", am auzit pe cineva care tocmai se așezase pe scaunul învecinat de la bar. Nu era clar cui îi erau adresate aceste vorbe. M-am întors preț de o clipă, deși nu voiam să acord prea multă atenție acelui bărbat de vreo șaizeci de ani, după cum mi se părea mie, până când acesta a repetat: „Da, la fel ca dumneavoastră, tinere domn".

„Poftim?", am spus eu, „cu mine vorbiți?"

„Da, chiar cu dumneavoastră", a răspuns el privindu-mă pătrunzător. „Chiar cu dumneavoastră."

M-am gândit că e vreun bețiv sau vreun ciudat care abia aștepta ocazia să se adreseze cuiva. I-am întors spatele, sperând că va pleca. Îmi stricase deja cheful de a fi singur. Mi-am scos telefonul mobil ca semn clar că între noi nu va avea loc nicio comunicare.

„Da, am fost și eu ca dumneavoastră, atunci, chiar înainte de *șaizeci și opt*, în perioada Mai, dar și ceva mai

târziu. *Il est interdit d'interdire… Vivre au présent… Soyez réaliste, demandez l'impossible…*" — a recitat acesta ironic sloganurile șaizecioptiste — „sau, de pildă, acea conjugare simpatică, utilă oricărui străin, ca dumneavoastră, la primele lecții de franceză. Cum era... *je participe, tu participes, il participe, nous participons, vous participez — ils profitent!*"

A izbucnit în râs. De-acum eram convins că aveam de-a face cu un nebun căruia îi plăcea să provoace clienții din baruri. Nu știu dacă a reușit să mă aducă pe un teren alunecos cu ironiile sale, accentuând că sunt străin (acel *charmant petit accent* se distingea întotdeauna, deși nu rostisem decât câteva cuvinte).

„Iar atunci v-ați dat seama că era doar o fază din maturizarea dumneavoastră", am replicat eu agresiv la bine-cunoscutul cinism al foștilor rebeli, „și v-ați găsit un loc în sistemul pe care fie nu puteți, fie nu doriți să-l schimbați. Vă rog, mai scutiți-mă de aceste clișee!"

„Aha! Mă scuzați dacă v-am supărat. Poate că sunteți epuizat după atâtea nopți petrecute... în picioare."

A zâmbit discret, șuierând printre dinți. M-am întors spre el.

„M-ați citit. Recunosc!", a spus el ridicând mâinile ca și cum s-ar fi predat. Am observat niște cicatrici pe încheieturile lui.

„Nu mă interesați absolut deloc, domnule. Vă rog să mă lăsați în pace."

Brusc, a devenit serios. „Mă iertați dacă v-am deranjat."

„În regulă", am răspuns eu, împăciuitor. „Dacă aș putea să-mi beau vinul în liniște, v-aș fi recunoscător."

„Sigur, sigur." S-a aplecat spre mine. „Cu siguranță că v-am jignit când am recitat acea scurtă conjugare. Îmi cer

iertare. Știu că franceza dumneavoastră e bună. Prea bună chiar. E prea multă dorință de a demonstra că sunteți mai bun chiar și decât cei nativi."

„N-ați priceput ideea!" am strigat eu, enervat.

„E interesant că aici, în Franța, v-ați alăturat foarte repede stângiștilor radicali. De unde vine această atracție? După câte știu, *acolo la dumneavoastră* s-a terminat de mult cu socialismul. Și nu s-ar zice că mai e ceva serios legat de el. Când și când poate niște studenți mai ridică capul. De acord. Poporul se mai adună la așa-zisele *mitinguri.* De acord. Dar totul trece repede. Acolo, se pare că stânga nici nu mai există, sau..."

M-a privit prefăcându-se curios, ca și cum ar fi știut ceva despre mine, nepermis de mult față de ce ar fi putut deduce un individ perspicace într-un bar. Am alungat gândul acesta nebunesc. Ori poate că a citit vreun text cu vreo fotografie de-a mea și m-a recunoscut? Am încercat să îndepărtez aceste gânduri paranoice.

„Aștept niște prieteni și aș vrea să răspund la un apel pierdut. Vă doresc o seară plăcută, domnule."

I-am întors spatele și am bătut nervos cu degetele în ecranul telefonului. Simțeam cum stă în continuare lângă mine și se uită fix în ceafa mea.

„Și eu dumneavoastră", a răspuns el calm. Am făcut un gest cu mâna, fără să mă întorc. După un moment de șovăială, ca și cum era gata să mai adauge ceva, necunoscutul sâcâitor s-a îndepărtat în cele din urmă.

A doua zi am convenit să iau masa de prânz cu Emilie, la cafeneaua Le Basile, colț cu Rue de Grenelle și Rue Saint-Guillaume, lângă Sciences Po, unde ne susținuserăm

amândoi doctoratul. Voiam să scriem o analiză a evenimentelor din Piața Republicii, încercând încă o dată să răspundem la eterna întrebare: *Ce e de făcut*? Am ocupat masa de sub o fotografie impresionantă cu Bob Dylan în turneul său prin Anglia din 1965. Era în fața microfonului, cu ochelari fumurii și o țigară în gură. După câteva momente, cineva s-a oprit în fața mesei și a oftat tare, privindu-l pe Dylan.

„Atunci, după doar câteva luni, a început să cânte la chitara electrică și a schimbat istoria lumii. L-am ascultat live în sala Olympia, în 1966. Doamne, ce vremuri! Aș putea să vă vorbesc despre asta zile în șir."

Am rămas uluit când mi-am dat seama că era același necunoscut de cu o seară înainte, dar până să apuc să spun ceva, acesta a continuat. De data asta, *în limba maternă.*

„Poate că nu ne-am înțeles prea bine", a spus el privindu-mă drept în ochi. „Poate că va fi mai ușor așa".

Instinctiv, am bătut în retragere. A zâmbit blând, ca și cum ar fi încercat să mă calmeze.

„Știți, și eu sunt aici străin, deși mai puțin decât dumneavoastră, datorită numărului de ani pe care i-am petrecut în această țară. Mai mult de o jumătate de secol! Dumneavoastră sunteți aici, de cât timp, de vreo douăzeci de ani?"

Nu i-am răspuns.

„Încă e posibil, cine are urechea fină, să deslușească accentul dumneavoastră balcanic. Să nu-l pierdeți, cum am făcut-o eu."

„De fapt, ce doriți dumneavoastră?!", am strigat furios, chiar speriat. „Cine sunteți de fapt?"

A făcut o plecăciune și mi-a întins mâna cu un gest teatral. Am refuzat să-i strâng mâna, prin urmare, neinvitat,

s-a așezat la masa mea, s-a aplecat spre mine, de parcă s-ar fi temut să nu-l audă cineva, și mi-a șoptit: „Walter."

„Numele dumneavoastră nu-mi spune nimic, domnule", m-am rezemat eu de speteaza scaunului ca să mă îndepărtez de fața lui. „Mai întâi aseară, acum aici... Știți ceva, nu-mi doresc decât să mă lăsați în pace."

„Stikler", mi-a spus din nou șoptit, ca și cum de-abia aștepta această clipă, conștient de efectul pe care-l va avea asupra mea. Părea că-mi citește gândurile, tulburarea pe care o stârnise numele lui.

„Poftim?"

„Chiar așa."

Am amuțit.

„Mă scuzați, mi-am spus numele așa cum e pronunțat aici. *La noi*, în orașul nostru natal, a fost o perioadă în care am fost înscris la starea civilă așa, se subînțelege..." Apoi s-a plecat din nou spre mine și mi-a șoptit: „Valter Štikler".

Nu doar că bărbatul acela afirma că era Walter Stikler, răpit nu demult și apoi scos din ruinele imobilului unde-și pierduse viața Wladimir, ci a menționat, mi-a trecut prin minte, dacă auzisem bine...

„Adică, unde *la noi*?"

„La Sarajevo!", a răspuns el cât mai firesc cu putință, încântat de uluirea mea. Am simțit cum începe să-mi tremure buza superioară. Pălisem, evident.

„Liniștiți-vă", a spus el zâmbind în continuare. „N-aveți motive să vă panicați. Oare e atât de ciudat să dai peste un compatriot?"

Eram înmărmurit. De pe chipul lui dispăruse zâmbetul.

„Știu că totul vi se pare ușor ciudat, misterios, ba chiar amenințător. Dar întâlnirea noastră nu s-ar fi putut petrece altfel."

S-a îndreptat și și-a pus coatele pe masă. A rugat chelnerul să-i aducă un pahar de Brouilly.

„Wladimir...", a oftat el după ce a luat un gât de vin. „Sunt convins că știți întreaga poveste și că aveți o opinie clar formată privind acest subiect. Întrucât îmi sunt cunoscute convingerile dumneavoastră, știu bine și ce gândiți despre mine, despre activitatea și opiniile mele. Nu sunteți original în această privință, mulți oameni gândesc la fel, chiar și aici, printre noi, și mai ales la acele adunări nocturne. Unii dintre ei cred, de asemenea, așa cum am aflat, că eu aș fi vinovat de moartea lui Wladimir și că ar trebui să plătesc pentru asta. Cu viața, firește. Am fost chiar amenințat."

„Nu mă surprinde."

„Da, așa cum am presupus pe bună dreptate și dumneavoastră gândiți la fel. Sigur, nu mă așteptam să avem aceleași opinii privind chestiunile de ordin politic. Totuși, pentru dumneavoastră, *în calitate de scriitor*, poate că ar fi interesant să aflați că eu îl cunoșteam pe Wladimir de mult timp."

„Nu sunt scriitor."

„Chiar așa? Ciudat. Poate că am înțeles eu greșit."

Mai târziu, după câteva întâlniri cu Walter, mă voi obișnui cu aceste fraze rostite într-o doară și care explodau simultan în mai multe locuri sensibile.

„La urma urmei, ce vreți de la mine...?", l-am întrebat eu furios în franceză, destul de tare ca să se întoarcă spre noi câțiva clienți. „Vă întreb din nou, ce vreți de la mine?!"

Walter nici măcar n-a clipit. Mă privea calm și-și sorbea vinul. Apoi a făcut un gest împăciuitor către chelner și oamenii de la mesele învecinate, ca și cum am fi fost doi vechi amici care s-au înfierbântat puțin. „Priviți ce-ați făcut. Oamenii s-au speriat. Să stăm așadar puțin de vorbă."

„Plecați!", am repetat eu ceva mai încet de data aceasta.

„În regulă, în regulă..." Și-a netezit pelerina de ploaie și și-a terminat băutura. Era îmbrăcat elegant, în costum, dar fără cravată, cu o eșarfă turcoaz de mătase în jurul gâtului, proaspăt bărbierit, cu părul încă bogat, atent pieptănat pe spate. Voi afla mai târziu că la vremea aceea avea puțin peste șaptezeci de ani. Era un bărbat chipeș care îmbătrânea frumos, împăcat cu sine, cu o evidentă siguranță materială.

„N-am văzut niciodată pe cineva să reacționeze cu atâta indignare când i se spune că e scriitor. Nu doar că nu e o jignire, dar nu e niciun secret, chiar dacă nu vă lăudați cu asta. Doar ați publicat un *romanzo*, cum se numea... *Castello*! L-am cumpărat la librăria Morpurgo din Split. Nu e rău. Ați abandonat limba noastră mică, dar măreață și, ciudat lucru, n-ați mai scris nimic de atunci. Nu merge în franceză, nu-i așa? Nimic mai firesc. V-ați lansat cu lucrări științifice. Lăudabil, dar cam arid, „*n'est-ce pas*?[1]"

A făcut o pauză de parcă ar fi așteptat răspunsul meu. Pentru că nu l-a primit, a reluat: „Foarte bine. Văd că nici astăzi nu aveți chef să stăm de vorbă. O să vă spun însă un singur lucru. Am o poveste pentru dumneavoastră. Un subiect fierbinte". Mi-a făcut cu ochiul.

1. Nu-i așa? (fr.).

„Nu mă interesează nici poveștile și nici persoana dumneavoastră, oricine ați fi!“, am răspuns cu dificultate. „Am destul de lucru“, am adăugat eu arătând spre laptopul de pe masă.

„Ah, da, *la lutte continue*![1]“, a replicat el malițios, ridicând pe jumătate pumnul drept.

În clipa aceea a apărut Emilie.

„Scuză-mă că am întârziat.“ S-a uitat la Walter. „Ești singur?“

„Nu. Domnul s-a așezat la masa mea.“

„Bună, ești bine?“

Nu mi-am luat ochii de la Walter care se ridicase și-și pusese pălăria pe cap. „S-a întâmplat ceva?“, a întrebat Emilie.

„Totul e perfect. Așa cum trebuie să fie“, a spus Walter la plecare.

„Cine a fost ăsta?“

„Nu știu“, i-am răspuns, ușurat. „Îmi pare însă bine că te văd.“

„Štiks!“, a tunat atunci o voce în toată cafeneaua. Walter stătea în pragul ușii deschise. Toți s-au întors spre el.

„Poate că v-ar interesa să știți că în timpul războiului“, a adăugat el înainte să dispară, „l-am cunoscut pe tatăl dumneavoastră.“

1. Lupta continuă! (fr.).